

Handreiking Duurzaamheid, Ruimtelijke Kwaliteit en Erfgoed

Verslag werksessie Purmerend

Datum: 28 januari 2019

Locatie: NKT Purmerend

Casus 5: gemeente Purmerend

Vraag:

In het historische centrum van Purmerend staat een schoolgebouw waarin de NKT Theaterschool gevestigd is. Het gebouw is eigendom van de gemeente Purmerend. De vraag van de gemeente aan de expertgroep was, welke duurzaamheidsmaatregelen nodig en mogelijk zijn om 'nul op de meter' te realiseren voor dit gemeentelijke monument aan de Gedempte Singelgracht. Voorwaarde is dat de huidige gebruiker, de NKT Theaterschool, in het gebouw kan blijven.

Aanwezig casus Purmerend

Experts:

Dirk Verhagen: Urban Synergy: ontwerp bureau voor Stedebouw & Landschap

Raoul Santibanez: Duurzaam Bouwloket

Jasper Vis: De Groene Grachten

Hans Kodde: Kodde Architecten; (restauratie-)architect

Dorine van Hoogstraten: architectuurhistoricus MOOI Noord-Holland

Katrien Prins;: HIER opgewekt

Lodewijk van Roij: RCE Erfgoed en Ruimte, regio Noord-West

Gemeente Purmerend

Harry Buseman

Atie Schenk, presentatie casus

Karel Mens, duurzaamheidsadviseur; presentatie duurzaamheidsbeleid Purmerend

Wethouders Purmerend en Beemster

Paul van Meekeren (verhinderd) en Jos Dings

Namens NKT

Astrid Honing, directeur

Kernteam Duurzaam Waardevol:

Bas Schout

Rosanne Bruinsma

Ingrid Langenhoff

Overige deelnemende gemeenten

Edam-Volendam: Jeroen Besseling; Annelies Hoekstra; Stagiair;

Heerhugowaard: Gerlof Kloosterman

Verslag bespreking casus

Na een introductie over het project handreiking Duurzaamheid, Ruimtelijke Kwaliteit en Erfgoed (Ingrid Langenhoff) volgt een rondleiding door het gebouw onder leiding van Astrid Honing, directeur NKT. Daarna presenteert Atie Schenk, beleidsadviseur erfgoed, de casus, met alle informatie en de vraagstelling en licht Karel Mens, duurzaamheidsadviseur, het beleid energietransitie Purmerend toe.

De openbare lagere school werd gebouwd in 1921-1922 naar ontwerp van architect Cornelis Koning, architect uit Purmerend, in opdracht van B&W van Gemeente Purmerend. In 1952 werd de school uitgebreid met een achtste lokaal achteraan op de eerste verdieping (linksboven aan de Kanaalstraatzijde). Het interieur verkeert nog grotendeels in de oorspronkelijke staat. Het wordt gebruikt als theaterschool maar is toe aan onderhoud en energiebesparende maatregelen. Welke maatregelen zijn nodig en mogelijk?

De hoofdlijn van de toelichting van de warmtenet-kaart van Karel Mens is dat dit deel van de stad de laagste prioriteit heeft in de energietransitie. Het is pas aan de beurt als laatste fase van in totaal negen fasen. Zo'n 10.000 woningen in de binnenstad zullen niet op het warmtenet worden aangesloten, in afwachting van innovatieve ontwikkelingen en nu ook in verband met archeologische beperkingen en hoge kosten. De gemeente Purmerend en Beemster starten een proeftuin RES en Warmtevisie met als doel de energietransitie en verduurzamen vastgoed.

In de discussie komen een aantal prangende vragen naar voren:

Hoe belangrijk is akoestiek?

Is er een beheerplan waar je de verduurzaming aan kan koppelen?

Is er mogelijk sprake van een gebiedsontwikkeling en kunnen de 19e-eeuwse Doopsgezinde Vermaning en het parkeerterrein daarin betrokken worden?

Is sprake van een voorbeeldfunctie voor het gemeentelijk vastgoed?

Wat zijn de (meekoppel-) kansen, met andere woorden: kun je ook andere zaken aanpakken als je gaat verduurzamen?

Is nul-op-de-meter (NOM) een realistische en haalbare ambitie?

Aanpak verduurzamen gebouw:

Fasering van de aanpak is nodig, ook wat betreft ambities. De ambitie van de gebruiker is om hoogwaardige kwaliteit tot stand te brengen, een gastvrije ontvangst en het gevoel dat iedereen welkom is.

Voorstel voor een technische aanpak:

Besparen energie is de (relatief makkelijke) start; 50% is een haalbare ambitie.

- Elektra: verlichting aanpakken en elektrische apparaten vervangen.
- Verwarming; zonering instellen (afhankelijk van gebruik van de ruimtes) en ketels opnieuw inregelen (van gebruik van drie naar gebruik van twee ketels, scheelt vervanging van een ketel op korte termijn).

Isoleren schil en ventileren; naar label A is een realistische ambitie.

- Isolatieglas (kozijnen?)
- Dak: sedumdak toepassen.
- Gevels aan binnenzijde isoleren is goed mogelijk, en daarmee behoud van de uitstraling en monumentale waarden van de buitenzijde van het gebouw.
- Het isoleren van de vloer heeft volgens de deskundigen geen prioriteit, relatief weinig 'opbrengst' en pas in fase van afkoppelen van het gas noodzakelijk.
- Isolatie betekent ook ventilatie aanbrengen (met warmteterugwinning). Klimatiseren heeft prioriteit! Gelet op de intensieve functie in sommige lokalen is ventilatie en klimatiseren nodig voor een veilig binnenklimaat. Dat laat nu te wensen over.

Energie opwekken

- Het platte dak biedt mogelijkheid om rest van energieverbruik zelf op te wekken met aanleg zonnepanelen (gecombineerd met sedumdak leveren de zonnepanelen meer rendement).

Van gas af, als laatste fase:

- Onderzoek de mogelijkheden van een bodemwampomp (of een luchtwarmtepomp) met koeling in de zomer en gecombineerd met lage temperatuurvloerverwarming.

Deze fasering leidt tot prioriteitstelling:

constructief onderzoek naar draagkracht dak

klimatiseren (ventilatie aanbrengen) is prioriteit (veiligheid)

koppel duurzaamheid aan veiligheid en comfort voor de gebruiker

NOM is haalbaar maar ook afhankelijk van de investering en wellicht niet realistisch / nodig

Meekoppelende belangen of kansen en ideeën:

- Parkeerterrein: onderzoek mogelijkheden voor dubbel ruimtegebruik met parkeren gecombineerd met zonnepanelen op een raamwerk, en bied een postcoderoos-regeling aan aan de buurt/omringende woningen en panden.
- Onderzoek alternatieve financieringsmogelijkheden als crowdfunding
- Sluit aan bij initiatieven als schooldakrevolutie en vriendenstichting
- Benoem deze casus als pilot; een pilot verduurzamen gemeentelijk vastgoed, een monumentaal gebouw. Gemeente is ambassadeur, heeft een voorbeeldfunctie en laat op deze manier zien dat verduurzamen kan! Een kans om de voorbeeldfunctie uit te dragen.

Processen scheiden (uitzoomen) op basis van schaalniveaus:

Gebouwniveau:

Richt een goed proces in voor dit - op zichzelf vrij eenvoudige - gemeentelijk monument dat eigendom is van de gemeente:

Ambitie bepalen

Inventariseren bestaande situatie qua energieverbruik en cultuurhistorische waarden

Duurzaam meerjarenplan: wat is aan onderhoud nodig? En hoe valt dit te combineren met duurzaamheid?

Streef naar een integrale aanpak

Maak ruimte voor participatie van de vele gebruikers van het gebouw en omwonenden/belanghebbenden.

Voorzieningenniveau gemeente: wat is de visie van de gemeente op het voorzieningenniveau in de gemeente en welke plek neemt deze gebruiker daarin in? Iedereen is het er over eens dat deze school een belangrijke lokale functie heeft maar ook een regionale functie en aantrekkingskracht; kortom een ideale gebruiker.

Ontwikkelingen in de omgeving:

Wat zijn de meekoppelkansen? En wat speelt er allemaal in de nabije omgeving? Kan deze plek in de stad zich wellicht ontwikkelen tot hotspot culturele voorzieningen?

Conclusie

Het gaat om een interessante functie en een interessant gebouw, op een interessante plek.

Het gaat om de perfecte gebruiker, die de functie van samenkomen biedt. Ingrenpen om het gebouw, een

gemeentelijk monument, te verduurzamen zijn op zich goed mogelijk, maar het is maatwerk. Het kan

interessant zijn het gebied in samenhang te bestuderen, zodat een aanpak voor alle monumenten en

openbare ruimte in de omgeving kan worden bedacht. De gemeente zou zich op die manier kunnen richten op

het faciliteren van verduurzaming op verschillende schaalniveaus. Ook kan de gemeente overleg met alle

partijen organiseren (intern en extern) zodat de aanpak integraal en breed gedragen is

De casus biedt kansen: de gemeente is eigenaar en kan een voorbeeld stellen voor andere

monumenteneigenaren.